

Vzdělávání zaměřené na praktickou výuku, posuzování výsledků učení Řešení modelových situací v praktickém vyučování

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

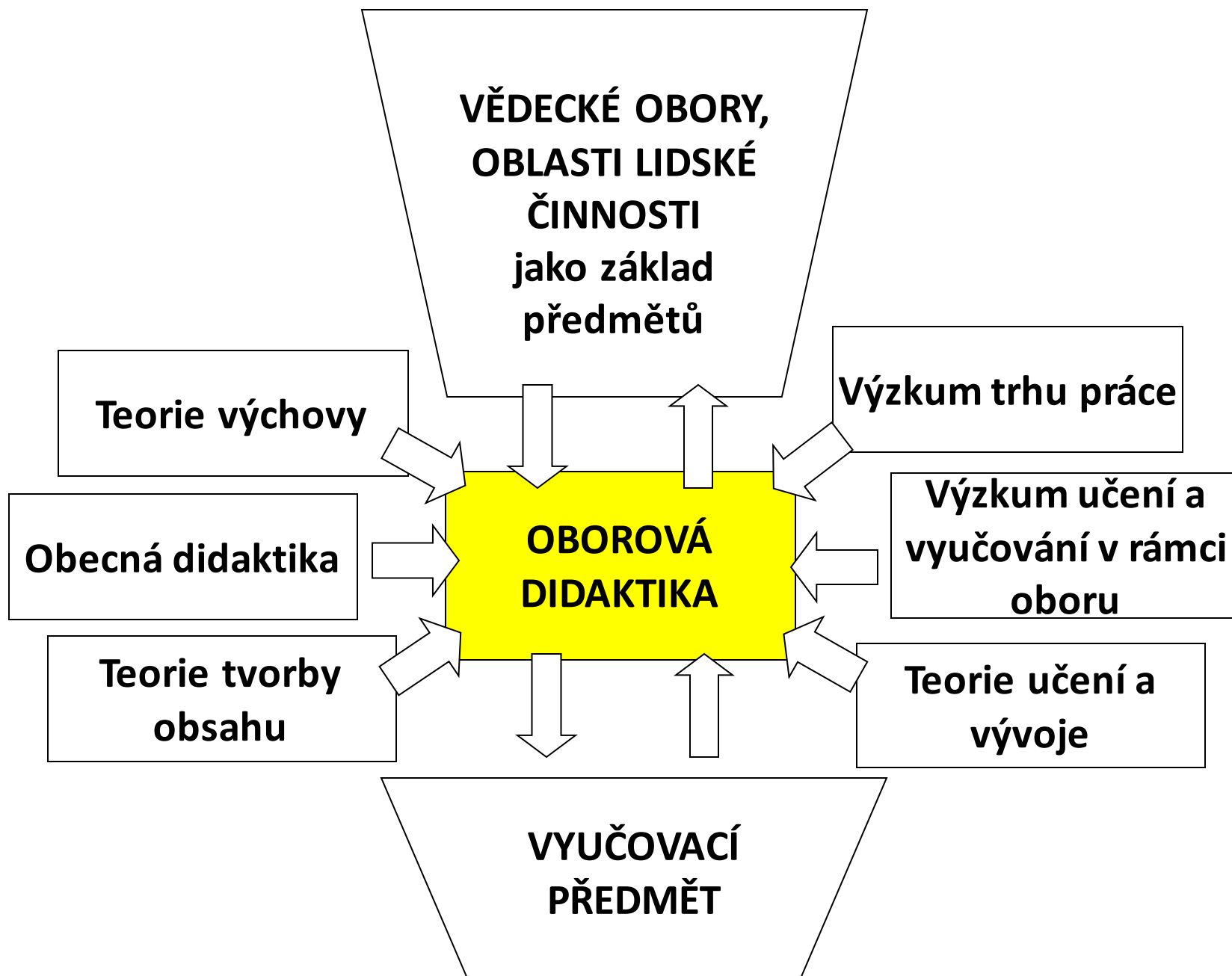
Úvod do didaktiky

- **Didaktika – pedagogická disciplína, která se zabývá teorií a praxí vyučování**
- Název odvozen od řeckého DIDASKEIN = vyučovat
- Za zakladatele moderní didaktiky považován Němec W. Ratke (dílo Nova didactica) a **J. A. Komenský**, autor knihy Didaktika

Diferenciace oborových didaktik:

- didaktiky **vzdělávacích stupňů školské soustavy** nebo **typů škol**
- didaktiky **vzdělávacích oblastí**
- didaktiky **integrující více předmětů** nebo didaktiky **přesahující jeden předmět** nebo
- didaktiky **založené na místech, kde výuka probíhá**

- Obecná didaktika
- Oborová (speciální) didaktika
- Předmětová didaktika

Vyučování (výuka)

Základní škola ve městě Samsun, Turecko, 2012.

Vyučování

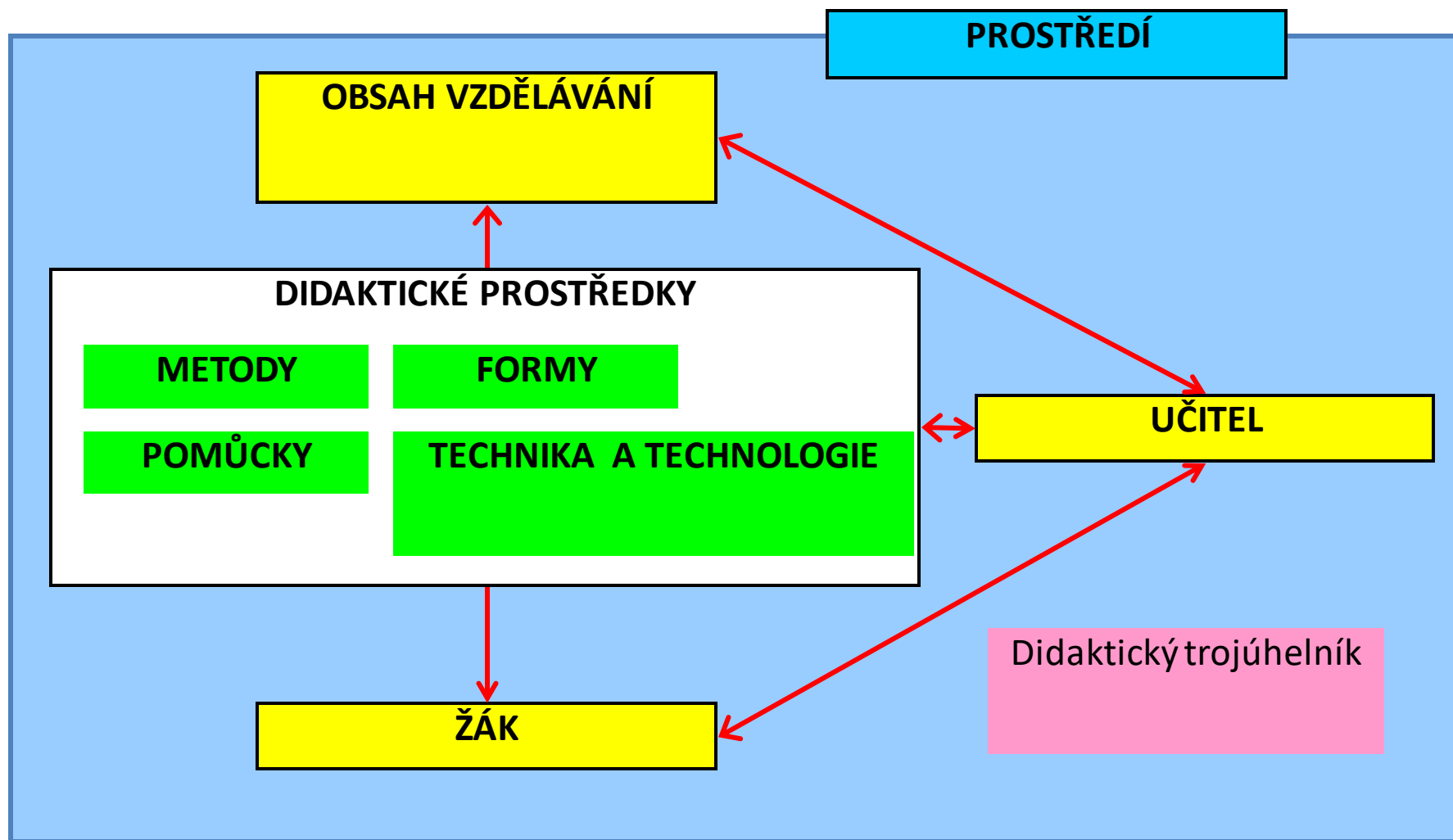
Vyučování (výuka) je pedagogicky připravená situace, ve které probíhá nebo má probíhat záměrné a řízené učení.

Činitelé výuky

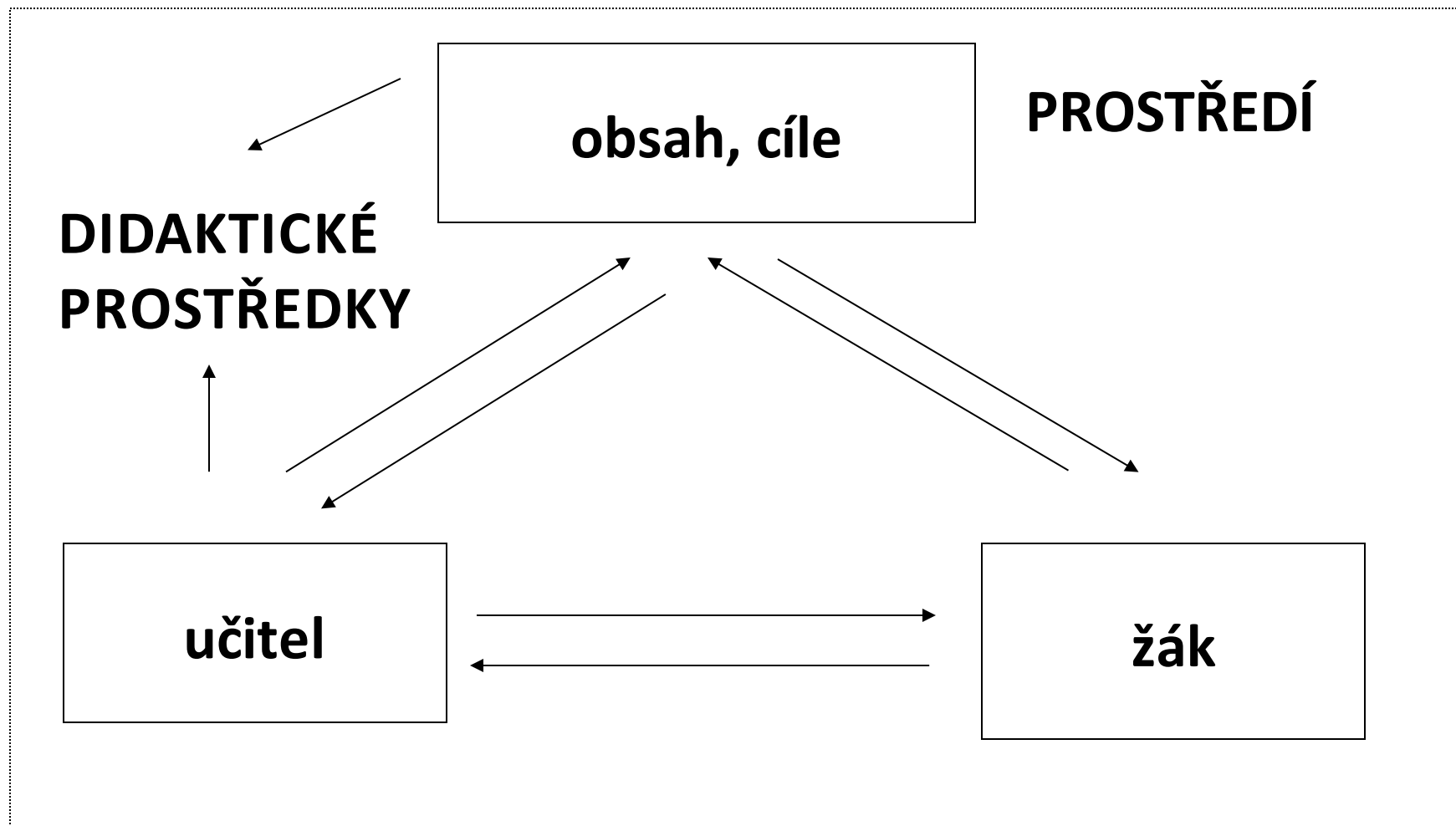
(co a kdo výuku tvoří)

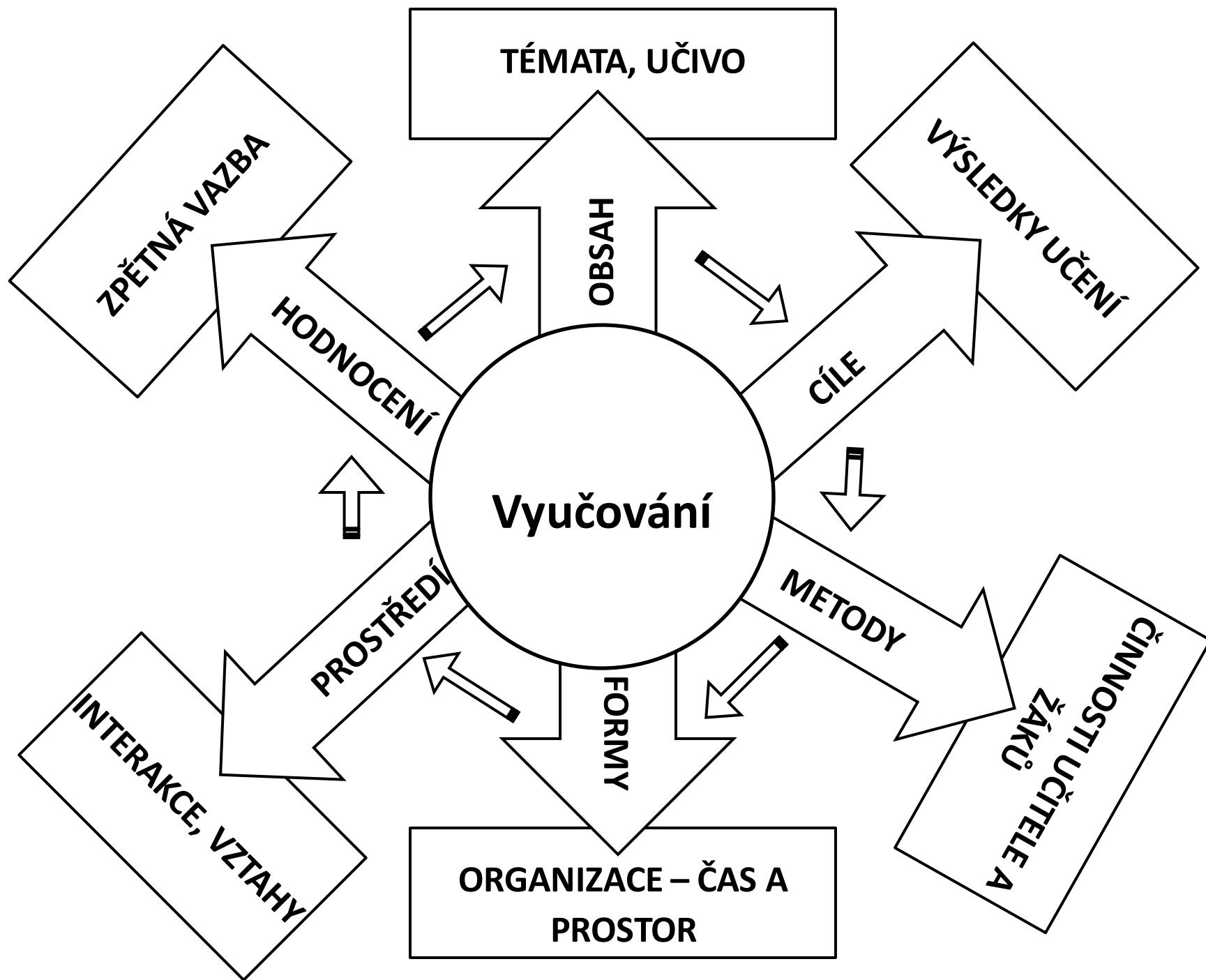
- **Žák** – učící se subjekt
- **Učitel** – řídící, organizující subjekt
- **Učení** – kognitivní procesy vedoucí k osvojení učiva
- **Učivo, obsah, kurikulum** – co se má žák naučit
- **Didaktické prostředky**, kterými se má obsah žákovi předat
- **Prostředí**
- aj.

Model vyučování, činitelé výuky

Když se to jinak nakreslí....

Učení

- získávání zkušeností a utváření jedince v průběhu jeho života
- proces, při němž se **v důsledku působení podnětů z prostředí nebo celkově v důsledku zkušenosti mění reakce a chování** jedince

Učení během evoluce

Druhy učení podle Čápa

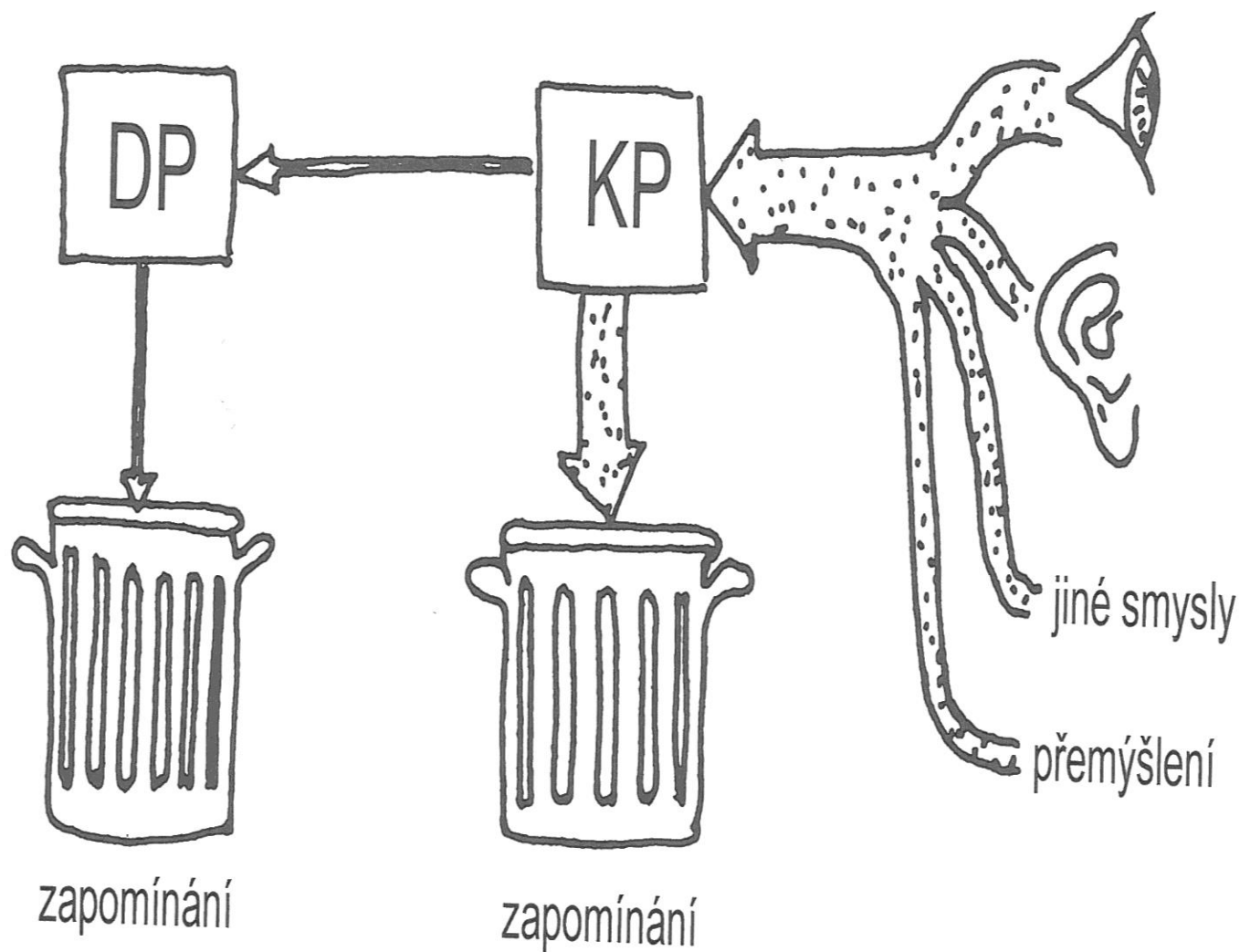
- Senzomotorické učení (též psychomotorické)
- Učení se poznatkům
- Učení metodám řešení problémů
- Sociální učení

Paměť

- Paměť je schopnost živých organismů vnímat, zpracovávat, vštěpovat si, uchovávat a znovu si vybavovat informace

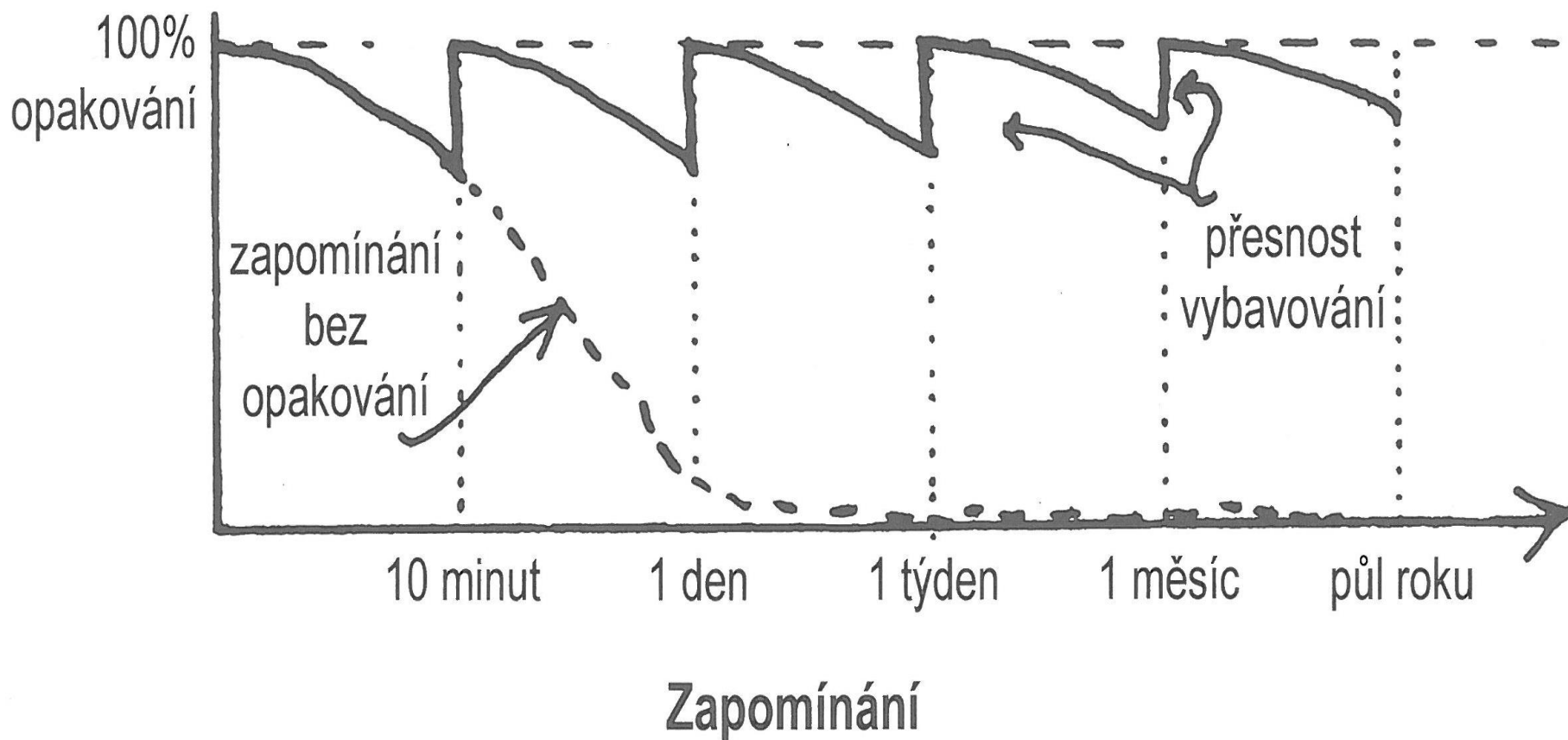
Druhy paměti

- **Senzorická paměť**
- **Krátkodobá paměť**
- **Dlouhodobá paměť**

DP – dlouhodobá paměť, KP – krátkodobá paměť. Převzato z: Petty, Geoff. *Moderní vyučování*. Překlad Jiří Foltýn. 6., rozšířené a přepracované vyd. Praha: Portál, 2013.

Vztah mezi pamětí a opakováním

Převzato z Petty, 2013.

Co pro učitele vyplývá ze znalosti krátkodobé a dlouhodobé paměti?

- Nepochybujte novou látku příliš rychle
- Žáci potřebují činnost pro zpracování látky
- Informace se ukládají v dlouhodobé paměti při častém používání a připomínání
- Co jiného?

Dělení dlouhodobé paměti

- **Implicitní (též procedurální)** - zapamatování dovedností
- **Explicitní paměť (též deklarativní)** – uchovává vzpomínky a faktické znalosti
 - **sémantická paměť**
 - **epizodická paměť** – informace o událostech, zahrnuje rozměr časový, prostorový a citový
 - **autobiografická paměť** – vzpomínky na vlastní život

Shrnutí

- Vyučování je situace, během které má být žákovi předáván obsah (nová zkušenost) takovým způsobem, aby došlo pokud možno k jeho osvojení, tj. uložení do dlouhodobé paměti.
- Učitel musí umět podporovat **smysluplné a efektivní učení** (maximální výsledek s minimálními výdaji).

Model vyučovacího procesu

(Podle KYRIACOU, Chris. *Effective teaching in schools: theory and practice*. 3rd ed.

Cheltenham: Nelson Thornes, c2009. ISBN 978-1-4085-0423-9, česká verze publikovaná v PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. Šesté, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1228-7.)

PROMĚNNÉ KONTEXTU

Charakteristiky učitelů (pohlaví, věk, zkušenosti, sociální třída, vzdělání, osobnost)

Charakteristiky žáků (věk, schopnosti, sociální třída, hodnoty, osobnost)

Charakteristiky tříd (počet žáků, schopnosti žáků, etnicita)

Charakteristiky kurikula (obsahu) (probírané téma, obtížnost látky, obecný zájem)

Charakteristiky škol (velikost, budova, vybavení, étos, školní řád, spádová oblast, nabízené obory...)

Charakteristiky komunity (ekonomická situace, charakter lokality)

Charakteristiky konkrétního času (denní doba, předchozí hodina, počasí, fáze školního roku)

PROMĚNNÉ PROCESU

Percepce,
**strategie a
chování učitelů**

Percepce,
**strategie a
chování žáků**

Charakteristiky
**učebních úloh a
aktivit**

PROMĚNNÉ PRODUKTU

Krátkodobé / dlouhodobé, kognitivní / afektivní výstupy vzdělávání

10 charakteristik efektivního vyučování

- Good and Brophy, 2003; Petty, 2006; Stronge, 2007:
 - Učitelův výklad a pokyny jsou jasné.
 - Ve třídě panuje klima zaměřené na úkoly (činnorodé klima).
 - Jsou využívány různorodé učební aktivity.
 - Hodina má spád a rytmus.
 - Je podporováno zapojení žáků, všichni by se měli práce účastnit.
 - Sleduje se pokrok žáků a věnuje se pozornost jejich potřebám.
 - Hodina je dobře strukturovaná a dobře organizovaná.
 - Žáci dostávají pozitivní a konstruktivní zpětnou vazbu.
 - Dbá se na to, aby žáci dosahovali stanovených cílů.
 - Správné používání metod dotazování.